

Czy mgła w ogóle
istnieje?
A brzoza?

Grochów,
czyli Bieńczyk
o Stasiuku

Ile kosztuje
walka
o 1 procent

Zjadamy
zwierzęta,
a nie mięso

PRZE KROJ

NR 15 (3484) / 10 KWIETNIA 2012 / CENA 3,99 ZŁ

WWW.PRZEKROJ.PL

w tym 8% VAT

Zwierzę też człowiek

INDEKS
371424

ISSN 0033-2488

15 >

FORD FOCUS

Dwa najlepsze silniki w swoich klasach

Najwięcej
w historii nagród
w dziedzinie bezpieczeństwa
Euro NCAP Advanced.

Najlepiej
wyposażony w innowacyjne
technologie samochodów
w swojej klasie.

Najlepszy
w swojej klasie
silnik benzynowy
1.0L EcoBoost - 5.0l/100km.

Najlepszy
w swojej klasie silnik Diesla
1.6L TDCi EOnetic - 3.7l/100km.

Dostępny już od **28 800** PLN w kredycie 50/50 0%*
i promocyjne ubezpieczenie 2,99%

Zużycie paliwa oraz emisja CO₂: Ford Focus 1.6L Duratorq TDCi 105 KM EOnetic Technology 99g, 3.7l/100km, 99 g/km lub Ford Focus 1.0L EcoBoost 125 KM, 5.0l/100km, 114 g/km (cykl mieszany, wg dyrektywy 80/1268/EEC). Przedstawione dane dotyczą wersji z systemem Auto-Start-Stop. Na zdjęciu samochód z wyposażeniem opcjonalnym. Infolinia: 0 801 50 60 70 – opłata za połączenie zgodna z taryfą operatora.

*Dla całkowitej kwoty kredytu w wysokości 32 573 zł oprocentowanie 0%, opłata przygotowawcza 1 013,02 zł, okres kredytowania 12 miesięcy, RRSO 10,07% (zawiera koszt ubezpieczenia AC). Oferta finansowa FCE Bank Polska S.A.

[Kup książkę](#)

Go Further
ford.pl

W TYM TYGODNIU

PRZEKROJ

Założył w roku 1945
w Krakowie redaktor
Marian Eile

**NIE PUBLIKUJEMY
TEGO ZDJĘCIA...**

Marcelina Zawisza

Co robi clown? Przeczytaj w ostatnim akapicie tekstu o protestach przeciw likwidacji stołówek szkolnych na s. 6

**LAST MINUTE
KRZYSZTOF PŁYTA**

*O tyciu w święta:
nie przywiązujemy
zbyt dużej wagi
do tych paru kilogramów.*

NIE PISZEMY O TYM...

... że pewien archeolog i poseł uznali za przestępstwo wybudowanie Stadionu Narodowego, gdyż nie wykonano niezbędnych prac archeologicznych i w konsekwencji zniszczono bezprawnie Stadion Dziesięciolecia.

... że rzecznik sło Dariusz Joński uważa, iż powstanie warszawskie wybuchło w 1988 r. Bo przecież 44 i 44 to właśnie 88.

... że władze Warszawy pomniejszyły dotacje dla warszawskich teatrów i przeznaczyły te pieniądze na stworzenie Strefy Kibica. Scena, czyli ogródek dla 100 tys. kibiców wokół Pałacu Kultury i Nauki. Miasto inwestuje w to 25 mln zł. Każda władza będzie miała taki spektakl, na jaki zasłużyła.

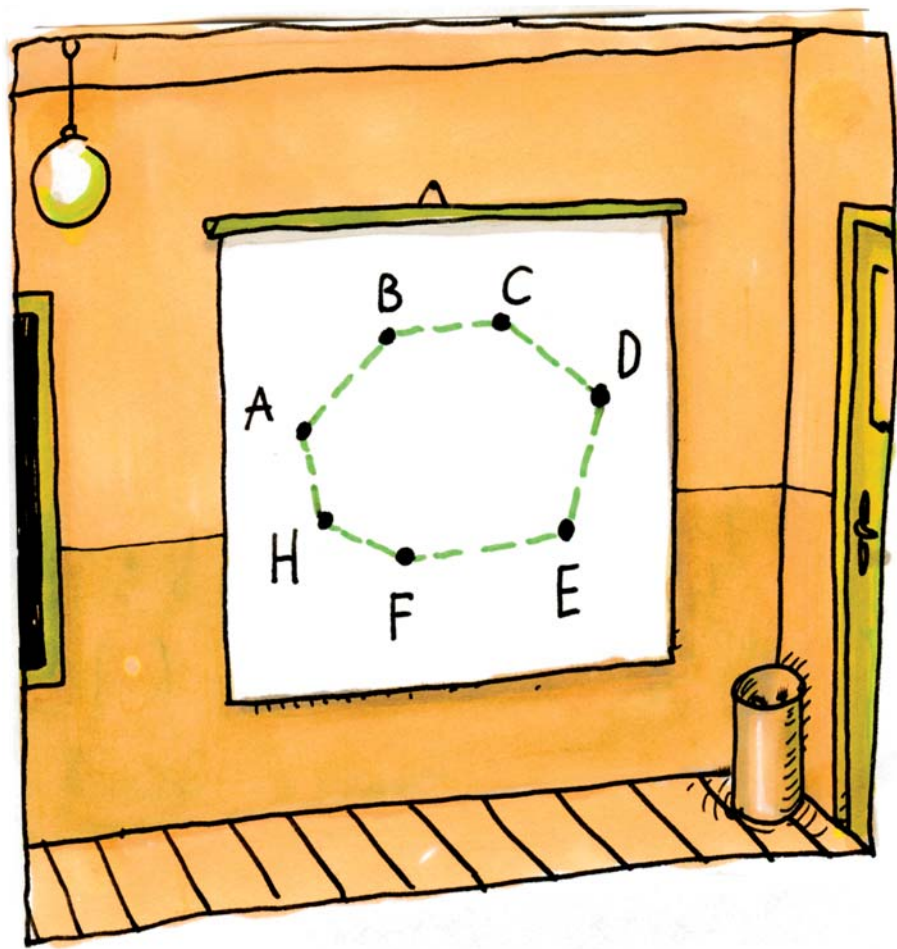
... że losy grosza mogą być policzone, ponieważ wybite jednego grosza kosztuje kilka groszy, a to już wielu gorszy. Grosze wciąż trzeba doprodukować, ponieważ ludzie trzymają je z lubością w domu, nie obracając nimi.

... czy jesteśmy za nową lub starą podstawą programową z historii, bo nie wierzymy, że akurat ten przedmiot może być nauczany w sposób interesujący dla wszystkich uczniów.

... że podczas pierwszej edycji „Węży” za to, co najgorsze w polskiej kinematografii w ubiegłym roku, uznano „Wyjazd integracyjny” Przemysława Angermiana. A równocześnie Jan Frycz otrzymał wyróżnienie w dziedzinie „Występ poniżej godności”. Potem była „Bitwa Warszawska Hoffmana”. A sekwencja (co to za scena???) z karabinem maszynowym wygrała w konkurencji „Żenująca scena”.

... że zdaniem Komisji Europejskiej kompletnie nie dbamy o polskie wody, a w szczególności o rzeki. Zbyt często podczas prac następują trwałe zmiany koryta rzecznej i jego strefy brzegowej. A poza tym to do roku 2015 r. Polska powinna przywrócić „dobry stan ekologiczny wszystkich wód”.

MAREK RACZKOWSKI

MAREK RACZKOWSKI

PRZED W SZYSTKIM

- 8 **Jedno kochasz, drugie zjadasz**
Codzienne decyzje dotyczące posiłku, ubioru czy rozrywki mogą być częścią pozytywnej ewolucji relacji człowieka z resztą zwierząt. Z Dariuszem Gzyrą, weganinem, współzałożycielem stowarzyszenia Empatia – rozmawia Magdalena Orlińska
- 14 **Za wolność naszą i waszą**
Amerykańskie oceanarium zostało pozwane za zmuszanie waleni do niewolniczej pracy. Ta sprawa przywołuje najważniejsze pytania dotyczące relacji człowieka z innymi zwierzętami – pisze Julia Fiedorczuk
- 18 **Delfin człowiekowi człowiekiem**
Wysoko rozwiniętym morskim ssakom należy się status osób, mimo że nie są ludźmi – mówią naukowcy oraz Olga Kowalik i Patrycja Dołowy
- 20 **Zaimki w służbie ludzkości**
Zwierzęta to dziś więźniowie naszych przyzwyczajęń. Nade wszystko jednak języka – pisze Emil Stanisławski
- 22 **Jak zjeść zwierzę?** Zanim zjemy kotlet, wznosimy mur oddzielający nas od zwierząt – twierdzi Michał Bilewicz
- 23 **Inwigilacja ma się świetnie** Dzięki statystykom, jakie fundacja Panoptikon wydobyla od Urzędu Komunikacji Elektronicznej, odżyła debata na temat wykorzystywania danych telekomunikacyjnych przez policję i służby – pisze Katarzyna Szymielewicz
- 24 **Pęd po procent** By zachęcić do pomagania, organizacje pożytku publicznego coraz śmielej sięgają po reklamę... – tekst Rafała Gębury
- 26 **Rich: bogata w doświadczenie** Poetka, matka trzech synów, lesbijka opisała macierzyństwo jako instytucję totalną. Adrienne Rich wspomina Sylwia Chutnik
- 28 **Spółdzielczość: reaktywacja** Tania zdrowa żywność prosto od rolników, podział pracy, brak zysku. Spółdzielczość spożywcza to nie utopia – piszą Aleksandra Bilewicz i Tomasz Sikora
- 29 **Polacy są głupszy od Szwajcarów** – przekonuje Adam Ostolski

CYWILIZACJA OD ŚRODKA

- 31 **Mgła** Jaka mgła? To zwykła chmura – upiera się Patrycja Dołowy
- 34 **Brzoza** Ogrzewa nasze domy, zachwyca artystów, lecz ciało i duszę. A jak nie da rady wyleczyć, to przynajmniej ozdobi nagrobek białym krzyżem – pisze Magdalena Papużyńska
- 35 **Czy to prawda, że mleko dolane do kawy zmniejsza działanie kofeiny?**
Odpowiada Joanna Omorska

KONIEC Z KULTURĄ

- 36 **Grochów w najnowszym zbiorze opowiadań Stasiuka** jest miejscem początków i umierania, a nade wszystko uporczywego pamiętania – pisze Marek Bieńczyk
- 38 **Nie jestem psem na łańcuchu** – przekonuje Małgorzata Szumowska w rozmowie z Agnieszką Wiśniewską
- 40 **Stefan Zgliczyński odpala kolejne rakietki** w kierunku książki „Nowy wspaniały Irak” Mariusza Zawadzkiego. Przeprasza też za błędy
- 42 **Na festiwal OFF Plus Camera** zaprasza do Krakowa Ania Trzebiatowska
- 43 **Co się dzieje z mózgiem Zebka** – zdradza Tomasz Piątek

RECENZJE

- 44 **Książki:** Mendyk o 300 stronach, które Pasiecznik poświęciła na wprowadzenie w utopię Stockhausena
- 45 **Film:** Ostrowska o obrazie manifestie Musiała i Ptaszyńskiego
- 46 **Muzyka:** Gromnicka o albumie Gaby Kulki, Ola Walickiego i Macieja Szupicy
- 47 **Teatr:** Drewniak o tym, jak Spisak wystawił „Proroka Ilję” Słobodzianka
- 48 **Sztuka:** Szablowski o katastrofach a la Smoleński

ZAWSZE W PRZEKROJU

- 49 – 50 **Różności z krzyżówką** i Lewomyślnie Kurkiewicza
- 3,4, 35, 49, 50 **Raczkowski**

PRZEKROJ

ADRES REDAKCJI: ul. Prosta 51, 00-838 Warszawa, faks: 22 628 05 88, 22 463 00 00, 22 628 34 01 do 09, www.przekroj.pl, e-mail: doredakcji@przekroj.pl lub imie.nazwisko@przekroj.pl REDAGUJE ZESPÓŁ: Roman Kurkiewicz (redaktor naczelny), Aleksandra Bilewicz, Katarzyna Czarnecka, Weronika Kostyrko, Julia Kubisa, Jacek Tomczuk, Maria Świętlik ROZMAITOŚCI, KRZYŻÓWKI: rozrywka@przekroj.pl, Marcin Pieszczyk, Kaliber 45 PROJEKT GRAFICZNY: Kasper Skirgajlo-Krajewski PRACOWNIA GRAFICZNA: Andrzej Figatowski FOTODZIEDYCJA: foto@przekroj.pl, Katarzyna Serek, Franciszek Mazur KOREKTA: Ling Brett OBRÓBKA ZDJĘĆ, PRZYGOTOWANIE DO DRUKU: Bogumiła Kreczmańska, Bartosz Wójcik, Tomasz Kieras, Krzysztof Rzeszotek STRONA INTERNETOWA I IPAD: serwisypłatne@rp.pl, Cezary Niewiarowski, Renata Wróbel

GREMI
GRUPA

WYDAWCA: PRESSPUBLICA Sp. z o.o. ul. Prosta 51, 00-838 Warszawa PROMOCJA I MARKETING: promocja@przekroj.pl, Jakub Maszkowski, Milena Ostolska BIURO REKLAMY: Presspublica Sp. z o.o. ul. Prosta 51, 00-838 Warszawa; faks: 22 628 05 88, 22 463 00 00; automatyczna centrala telefoniczna: 22 463 0 + numer wewnętrzny; łączenie przez telefonistkę 22 628 34 01 do 09 DYREKTOR DZIAŁU AGENCYJNEGO: Filip Weichert – 22 463 01 88 reklamainfo@presspublica.pl druk: RR Donnelley.

PRENUMERATA TYGODNIKA „PRZEKROJ”

PRENUMERATA REDAKCYJNA Cena prenumeraty 2012 r.: roczna: 166,40 zł, półroczna: 83,20 zł, kwartalna: 41,60 zł Zamówienie na prenumeratę należy składać: e-mailem: prenumerata@przekroj.pl lub faxem: 22 621 22 61. Dodatkowe informacje pod nr. tel. 800 120 195 PRENUMERATA KOLPORTERSKA oddziały Ruch SA, www.prenumerata.ruch.com.pl, urzędy pocztowe PRENUMERATA e-WYDANIA www.egazety.pl PRENUMERATA ZAGRANICZNA Ruch SA www.ruch.pol.pl; 22 693 67 75, 22 693 67 82, 22 693 67 18

DOSTĘP NA STRONĘ WWW I WERSJĘ NA IPADA

Cena abonamentu na iPad'a i w Internecie: tygodniowy – 3,69 zł, kwartalny – 30,75 zł; roczny (z rabatem 30 proc.) – 99 zł. Do wykupienia na www.przekroj.pl oraz w App Store. Informacje: wsparcie@przekroj.pl

Okładka:
Baltina
Bruszevska

Artykułów niezamówionych nie zwracamy. Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w nadesłanych artykułach i listach.

Wykorzystaj

osiągnięcia naszych konstruktorów

Konstruktorzy Audi od lat wyznaczają trendy w dziedzinie techniki, a teraz wiele ich innowacyjnych rozwiązań jest dostępnych w standardzie – w modelach Audi Prime Line z bardzo korzystną ofertą finansową.

Na przykład Audi A1 Sportback Prime Line bogato wyposażone m.in. w komputer pokładowy z programem efficiency, pakiet Connectivity, tempomat, system radiowy Concert, ogrzewanie przednich foteli i sportową wielofunkcyjną kierownicę obszytą skórą jest dostępne już od 34 000 zł w kredycie 50/50 Audi Finance.

Szczegóły oferty w salonach Audi.

**Audi A1 Sportback Prime Line
w kredycie 50/50 już od 34 000 zł**

Infolinia: 801 200 500*

*Opłata jak za 1 jednostkę połączenia lokalnego.

Audi Finance
Kup książkę

Audi Przewaga dzięki technice

